MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Luonnonvaraosasto
Metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen

MUISTIO **HE 6/2017 vp**
24.2.2017

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta 28.2.2017

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta (HE 6/2017 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia (34/2015; jäljempänä *rahoituslaki*). Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2017.

1. Yleistä

Lain muutoksen tavoitteena on, että rahoitettavaksi hyväksytyt taimikon varhaishoitotyöt ja nuoren metsän hoitotyöt toteutettaisiin jatkossa nykyistä ripeämmällä aikataululla. Laissa annettaisiin valtuus valtioneuvoston asetuksella säätää rahoitettavaksi hyväksyttävien taimikon varhaishoito- ja nuoren metsän hoitotöiden toteutusajasta. Nykyistä lyhyempi toteutusaika auttaisi Suomen metsäkeskusta (jäljempänä *metsäkeskus*) arvioimaan, missä vaiheessa tukia tulee maksettavaksi. Samalla helpottuisi valtion talousarvioon sisältyvän määrärahan käytön suunnittelu.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus siitä, että rahoitusta saaneesta taimikon varhaishoitotyöstä ei enää voisi jälkikäteen myöntää nuoren metsän hoidon korotettua pinta-alatukea.

Lisäksi esityksessä selkeytetään sitä, mitä rahoituslain tuensaajaa koskevassa säännöksessä tarkoitetaan yksityisellä maanomistajalla. Kemera-tuella edistetään nimenomaan yksityisten maanomistajien metsänhoito- ja metsänparannustöitä. Siten esimerkiksi rahastot suljettaisiin säännöksissä tuen ulkopuolelle.

Nuoren metsän hoitohankkeisiin ei tällä hetkellä myönnetä rahoitusta

Tällä hetkellä metsäkeskus ei myönnä rahoitusta nuoren metsän hoitohankkeisiin. Rahoitushakemusten hyväksyminen jatkuu, kun rahoituslain muutos tulee voimaan. Tavoitteena on, että haku käynnistyy viimeistään 1.5.2017.

Muiden työlajien rahoitushakemuksia otetaan vastaan normaalisti. Jos käytettävissä oleva myöntämisvaltuus ei riitä kaikkien rahoitushakemusten ratkaisemiseksi, jäljelle jääneet rahoitushakemukset siirretään käsiteltäväksi vuonna 2018. Tuki maksetaan, kun hanke valmistuu ja siitä on jätetty toteutusilmoitus.

2. Tuensaaja

Rahoituslain 4 §:ssä säädetään tuensaajista. Metsätalouden tuki on jo pitkään kohdistettu yksityisille maanomistajille ja yksityisten maanomistajien metsien hyväksi. Tähän liittyen ehdotetaan tarkistettavaksi säännöstä, joka koskee tuen myöntämistä niissä tilanteissa, joissa luonnollinen henkilö omistaa kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa. Tuki myönnetään näissä tilanteissa luonnolliselle henkilölle. Nykyisin edellytetään, että luonnollisen henkilön omistusosuus metsäkiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia. Nykyisin ei kuitenkaan aseteta vaatimuksia sille yhtiölle, joka voi olla yhteisomistajana. Tähän esitetään muutosta. Jatkossa luonnollisen henkilölle näissä yhteisomistustilanteissa myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että tällaisen yhtiön pääasiallisena tarkoituksena olisi maatila- tai metsätalouden harjoittaminen.

Rahoituslain 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan tukea ei myönnettäisi rahastoille. Ehdotetussa säännöksessä ja perusteluissa on yksilöity rahastoja koskeva erityislainsäädäntö. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan tukea ei voimassa olevan lainsäädännönkään mukaan voisi myöntää rahastoille taikka rahasto-osuuksien omistajille tai osakkaille. Koska tuensaajasäännös saattaa kuitenkin olla tulkinnanvarainen, säännöstä esitetään selkeytettäväksi. Samalla varmistettaisiin metsätalouden tuen kohdistuminen metsätalouden harjoittamiseen nimenomaan yksityisten maanomistajien metsissä.

3. Töiden toteutusaika

Rahoituslain 29 a § mukaan taimikon varhaishoito- ja nuoren metsän hoitotyöt tulee toteuttaa rahoituksen hyväksymistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Voimassa oleva säännös on ongelmallinen valtion talousarvion näkökulmasta. Myöntämisvaltuutta sitoutuu töihin, joiden toteutuminen rahoitushakemusten laajuisena on epävarmaa pitkästä toteuttamisajasta johtuen. Maksatusten ajoittumista on vaikea ennakoida, mikä aiheuttaa ongelmia valtion talousarvioon sisältyvän määrärahan käytön suunnittelussa.

Lakiehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin taimikon varhaishoito- ja nuoren metsän hoitotöiden toteutusajasta. Tarkoituksena on, että edellä mainitut työt tulisi toteuttaa 12 kuukauden kuluessa siitä, kun metsäkeskus on myöntänyt tuen. Tuki tulisi maksettavaksi nykyistä nopeammalla aikataululla eikä rahoituspäätöksiä jäisi vuosikausiksi järjestelmiin odottamaan toteutusilmoitusta. Käytettävissä oleva myöntämisvaltuus ja vuosittain tuen maksamiseen tarvittava määräraha olisivat nykyistä helpommin hallittavissa. Vaikka ehdotuksella ei millään tavoin rajoiteta töiden laajuutta, on toivottavaa, että työt suunniteltaisiin sen laajuisiksi, että ne voitaisiin toteuttaa vuoden kuluessa rahoituspäätöksestä. Luonnos valtioneuvoston asetuksen muutoksesta on lausunnolla 3.3.2017 asti.

4. Pienpuun keruun vaikutus tuen määrään

Käytännössä on ollut jonkin verran epäselvyyttä siitä, voidaanko nuoren metsän hoidon korotettua pinta-alatukea maksaa silloin, kun tukea on haettu taimikon varhaishoitoon ja työn toteutuksen jälkeen on todettu, että työ täyttää nuoren metsän hoidon edellytykset ja että siinä yhteydessä on lisäksi kerätty pienpuuta. Ehdotuksella selkeytetään 30 §:n 3 momenttia niin, ettei edellä kuvatuissa

tapauksissa tuen määrää laskettaessa otettaisi huomioon mahdollisesti kerättyä pienpuuta tukea korottavana tekijänä.

5. Esityksen vaikutukset

Ehdotuksella pyritään selkeyttämään lakia, mikä yksinkertaistaa lain toimeenpanoa ja siten osaltaan takaa riittävät resurssit tukijärjestelmän toteuttamiseen. Tuensaajien ja heidän valtuuttamiensa asiointia sekä metsäkeskuksen työtä päätöksentekijänä helpottaa, mitä yksiselitteisempiä ovat säädökset.

Rahoituslain nojalla myönnettävä tuki on tarkoitettu yksityisten maanomistajien metsissä tehtäviin metsänhoito- ja metsänparannustöihin, mitä halutaan edelleen korostaa lain muutoksella. Käytännössä tuensaajajoukko ei juurikaan nykyisestään supistu. Säädökseen kirjattaisiin, että sijoitusrahastot jätettäisiin tuen ulkopuolelle. Oikeudellisesti rahastojen asema on tuensaajina ollut epäselvä. Niille ei tähänkään mennessä ole myönnetty kemera-tukea, mutta niiden rahoitushakemusten käsittely on vienyt metsäkeskuksessa suhteettoman paljon resursseja.

Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon toteutusajasta säätäminen valtioneuvoston asetuksella antaa joustavuutta rahoituslain toimeenpanoon. Töiden laajuutta ei rajoiteta, vaikka työt tulisi toteuttaa 12 kuukauden kuluessa rahoituspäätöksen antamisesta.